

Kulttuurihistoriallinen matka eli sinne ja takaisin

Päivä 1 Pietarsaari: Kello lähenee sovittua aamukahdeksan rajapistettä, jolloin olisi lähdön aika. Saavun paikalle ja huomaan pelkoni käyneen toteen: olen ainut miespuolinen oppilas matkalla. Astun silti tyynen rauhallisesti sisään ja tervehdin kanssamatkustajia. Edessä on tuntien pitkästyttävä matka kohti Itä-Suomea, tuota nähtävyyksien luvattua maata. Olen juuri aikeissa vaipua hetkeksi uneen, kun kuulen mikrofonin rätinän ja minulle tulee tunne, että siitä ei hyvää seuraa. Kunnianarvoisa rehtori Hannu Sulkakoski toivottaa meidät tervetulleeksi ja kertoo päivän ohjelman. Hetken kuluttua puhe loppuu ja luulen päässeeni helpolla kunnes kuulen, että minut on nimetty vapaaehtoiseksi kirjoittamaan Pohjanmaan maanpuolustaja -lehteen matkasta. Muistiini palaa tämä armeija-ajoltanikin tuttu käytäntö, missä sana ”vapaaehtoinen” ei vastaa täysin sitä, mitä sillä siviilissä tarkoitetaan. Nakki niin sanotusti napsahti kohdalleni, ja mitäpä pieni panssarintorjuntajääkäri voi muuta vastata kuin kyllä, silloin kun majuri Sulkakoski käskee.

Saavumme Presidentti Urho Kaleva Kekkonen synnyinkotiin. Meille kerrotaan tarina Kekkonen ja Breznevinkin saunailasta, jossa Breznevinkin kuullaan ehdottaneen Kekkoselle: ”Kun maidemme suhteet ovat nyt niin hyvät, niin emmekö poistaisi rajan maidemme väliltä?” Siihen Kekkonen tokaisi hetken mietittyään: ”Taidan olla liian vanha hallitsemaan niin suurta maata.”

Seuraavaksi pysähdymme Valamon luostariin, jossa tapaamme luostarikissa Niksun, joka pahaksi onneksemme on nukkumassa. Oppaamme munkki Simeon kertoo meille luostarin historiasta ja rutiineista. Pääsemme myös ihailemaan ortodoksisen uskontoon kuuluvia vanhoja ikoneita, joita on melkein joka seinällä roikkumassa.

Uskon, että en ole varmasti ainut, joka pohtii syitä, miksi luostarin munkit ovat jättäneet edellisen elämänsä ja omistaneet elämänsä Jumalalle. Ehkä se tarjoaa vastakohtaa kiireiselle ja koko ajan liikkeessä olevalle nykymaailmalle. Mieleeni jää myös täältä tarina, jonka todenperäisyyden oppaamme kuitenkin kiistää. Tarina kertoo Isä Akakista, joka oli kuollessaan pohjoismaiden vanhin asukas. Vuonna 1980, jolloin isä Akakin syntymästä oli kulunut 107 vuotta, hän sai Heinäveden kunnalta kirjeen, jossa hänet kutsuttiin peruskoulun ensimmäiselle luokalle. Tämä johtui tarinan mukaan tietokonevirheestä. Tämä huvitti Isä Akakia suuresti.

Päivä 2 Ilomantsi. Aamun sarastaessa syömmme aamupalan, jonka jälkeen lähdemme kiertämään sota-ajan nähtävyyksiä. Ensimmäisenä on vuorossa Taistelijan talo, jossa on erittäin mukavanoloinen opas. Tämä eläköitynyt entinen rajavartija valistaa meitä tietämyksellään ja esittelee vuosien 1939-1944 sodassa käytettyä sotakalustoa ja tarvikkeita sekä kertoo tarkemmin

historiasta. Kierrämme tarkastelemassa linnoituksia sekä taisteluhautoja. Lueimme ääneen tarinoita kylteistä, ja ne tuovat kokemukset lähemmäksi meitä. Siinä kuunnellessa sotilaiden kokemuksia ja katsellessa sinistä taivasta ja valkoisia pilviä herää väkisininkin suuri kunnioitus niitä miehiä ja naisia kohtaan, jotka rohkeasti ja sinnikkäästi pitivät puolensa päivästä toiseen. Mietin, että onpa hyvä kun järjestetään tällaisia matkoja, jotta saamme kerrottua sukupolville, mistä on selvitty.

Matkamme jatkuu kohti EU:n itäisintä pistettä. Siellä ei juuri ole näkemistä, samalta tuo metsä näyttää naapurinkin puolella - ei ainakaan vihreämmältä. Otamme taas ryhmäkuvan ja lähdemme. Kun kävelemme pois, voim melkein vanhoja, että näen sivusilmällä Venäjän puolella vilauksen demokraattisella kansanäänestyksellä 127% enemmistön äänimäärällä valitun Vladimir Putinin ratsastavan ilman paitaa karhulla metsän siimeksessä.

Päivä 3 Salpalinja ja Koli. Maukkaan aamupalan jälkeen menemme katsomaan Salpalinjan bunkkereita Joensuuhun. Teräksisen ulko-oven sekä yli metrin paksuisten betoniseinien maan alla pitäisi luoda turvallinen tunnelma. Melkoisia linnoituksia, jotka herättävät minussa kuitenkin ahtaanpaikankammoja. Pääsemme tutustumaan siihen miten sotilaat elivät bunkkerissa. Uusi asia minulle on lukuisat kasvit, joita on kulkeutunut sodan aikana maahamme hevosten viljojen seassa. Vielä ennen kotiinpaluuta on vuorossa Kolin tunturi, jonne päätän kivuta portaita pitkin, koska hissi on epäkunnossa (tai emme osanneet käyttää sitä). Maisemat olivat kyllä henkeäsalpaavat, Suomen luontoa parhaimmillaan.

Reissu oli kokonaisuudessaan erinomainen, opettava sekä ajatuksia herättävä. Kun yhdistän omat kokemukseni isoisäni kertomuksiin sodasta paikkoihin, pystyn näkemään paremmin mielessäni tapahtumat, joita he kävivät läpi.

Suuri kiitos kaikille niille, joille olemme velkaa siitä, että meillä on vielä isänmaa ja äidinkieli. Tätä kirjoittaessani joudun kyllä toteamaan, että kauniin Suomen maan kansan hyvinvointi on vaakalaudalla nykyisten päättäjien käsissä.

”Hyväntahtoinen aurinko katseli heitä. Se ei missään nimessä ollut heille vihainen. Kenties tunsin jonkinlaista myötätuntoakin heitä kohtaan. Aika velikultia”

Väinö Linna: tuntematon sotilas

Tuntematon oppilas
(Santtu Forslund)

